

Onderwerp: **Ontwerp-Kadernota 2020-2023.**

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. als kader voor de Programmabegroting 2020 de programma's van de Kadernota 2020-2023 vast te stellen, inhoudende de visie en de prioriteiten;
2. de prognose van de meerjarenbegroting 2020 – 2023, zoals vermeld in het Financieel meerjarenperspectief 2020- 2023, conform de geformuleerde uitgangspunten, als kader voor de Programmabegroting 2020 vast te stellen;
3. in te stemmen met het uitbreiden van de jaarlijkse compensatie van de subsidie voor de sociaal maatschappelijke en culturele instellingen met de overige kostencomponenten gelijk aan het vijfjaarsgemiddelde inflatieontwikkeling (1,00 %);
4. in te stemmen met de voorgestelde beleidstoevoegingen, zoals vermeld op de bijlage en deze als kader voor de Programmabegroting 2020 vast te stellen;
5. in te stemmen met de volgende maatregelen, als kader voor de Programmabegroting 2020, om de begroting meerjarig sluitend te krijgen en de groei van de gemeente te faciliteren:
 - a. kostenbesparende maatregelen binnen de jeugdhulp met behulp van de transformatie, ter grootte van € 1,0 miljoen;
 - b. de inhaalslag voor de OZB niet-woningen voor 2020, waarbij het tarief met 25% wordt verhoogd;
 - c. de toeristenbelasting in 2020 met €0,25 per nacht te verhogen;
 - d. het stamkapitaal in 2020 te vergroten met € 20 miljoen;
 - e. een jaarlijkse post voor groei-voor-groei op te nemen en deze te bepalen op € 100.000.

A) Inleiding

Hierbij bieden wij u de Kadernota 2020-2023 ter vaststelling aan. Daarmee worden de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de Programmabegroting 2020 en de procedure (wat gaan we wanneer doen) bepaald.

Dit is de eerste Kadernota die door de raad na de verkiezingen in 2018 wordt behandeld. De ambities uit het coalitieakkoord 2018-2022 Dynamisch, Duurzaam, Verbonden, waren al door vertaald in de Programmabegroting 2019 en daar bouwen wij, met deze Kadernota, aan verder.

In deze Kadernota hebben wij nadrukkelijker de verbinding gelegd met de koers die in de Strategische Visie Barneveld 2030 'samen denken, samen doen' is uitgezet en de strategische opgaven, die daarin zijn geformuleerd.

Wij schetsen welke ontwikkelingen wij signaleren en waar wij ons de komende jaren op willen richten. Mocht dit betekenen dat er op terreinen meer of minder geld noodzakelijk of nodig is, dan motiveren we dit en brengen dit, in de bijlage beleidstoevoegingen, in beeld. Verder melden wij de beleidsmatige- en financiële ontwikkelingen, die zich na de vaststelling van de Programmabegroting 2019 hebben voorgedaan en actualiseren wij de financiële meerjarenbegroting ten opzichte van de Programmabegroting 2019. Daarbij houden wij reeds rekening met onze voorstellen om een meerjarig sluitende begroting te krijgen.

B) Ontwikkelingen

Groei gemeente

Barneveld is een prettige gemeente om in te wonen. Inwoners van de gemeente Barneveld zijn beduidend meer tevreden met de sociale cohesie dan inwoners van andere (vergelijkbare) gemeenten (bron: Veiligheidsmonitor 2017). Onze inwoners vinden dat zij zelf en anderen betrokken zijn bij hun woonbuurt.

Zes op de zeven Barnevelders zijn (zeer) tevreden met hun sociale contacten. De fysieke verloedering en sociale overlast in de buurt wordt als minder ernstig ervaren dan gemiddeld in de regio en Nederland.

Het aantal inwoners groeit. De verwachting is dat de gemeente harder groeit dan waar in 2016, bij het opstellen van de Strategische Visie 2030 nog vanuit werd gegaan. We gingen er toen vanuit dat de grens van 70.000 inwoners rond 2040 zou worden gepasseerd. We constateren nu dat, als de groei in dit tempo door gaat, die grens al rond 2030 wordt bereikt. Dit wordt mede veroorzaakt door de extra toestroom van woningzoekenden vanuit vooral de westelijke helft van Nederland, als gevolg van de schaarste aan woonruimte daar. De grotere vraag naar woningen is te merken in de woningprijzen. Ten opzichte van 2014 zijn de prijzen van woningen in de gemeente Barneveld in 2018 met bijna 33% gestegen.

Daarbij komt ook een veranderde woonbehoefte. Zo neemt niet alleen het aantal inwoners toe, de verwachting is ook dat de bevolkingssamenstelling wijzigt. Zo verwachten we dat het aantal oudere inwoners procentueel zal stijgen. De snelle groei heeft gevolgen voor het gewenste voorzieningenniveau, zowel kwantitatief als kwalitatief, de druk op bestaande en behoefte aan nieuwe infrastructuur, de beschikbare landbouwgrond (door verstedelingsdruk) enz. Daarom willen wij de ambities - en de koers die daarbij is ingezet - in de Strategische Visie 2030 tegen het licht houden en waar nodig opfrissen.

De groei biedt echter ook kansen voor verduurzaming en kwaliteitsverbetering, zowel in de leefomgeving als in de dienstverlening en ten aanzien van de interactie met de samenleving. We willen dat de aard en omvang van de gemeentelijke dienstverlening en de daarvoor benodigde organisatie tijdig meebeweegt met de ontwikkelingen en het gewenste serviceniveau kan bieden.

Duurzaamheid

De verwachting is dat in 2019 het landelijke Klimaatakkoord ondertekend wordt. Als gevolg hiervan moeten gemeenten de mogelijkheden voor duurzame energieopwekking in beeld brengen. Inmiddels zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een Regionale Energie Strategie (RES). Daarnaast is aangekondigd dat de aardgaskraan in Groningen in 2030 dicht gaat. Tijd dus om op zoek te gaan naar alternatieven, waarvoor maatschappelijk draagvlak is. Hiervoor moet de gemeente uiterlijk in 2021 een warmtevisie opgesteld hebben. Ook moet Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht zijn. Daarvoor is van belang eerst de kwetsbaarheden voor de effecten van wateroverlast, hitte droogte en overstromingen in beeld te brengen, via zogeheten stresstesten. In de regio waar onze gemeente deel van uit maakt, zijn deze reeds uitgevoerd. Een klimaatadaptieve leefomgeving kan alleen in nauwe samenwerking met inwoners en bedrijven bereikt worden.

Leefomgeving

Naar verwachting treedt de Omgevingswet begin 2021 in werking. Hiermee wordt wet- en regelgeving voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water gebundeld en vormt de wet de basis voor het integraal beheer van en voor de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt (juridische) instrumenten om bijvoorbeeld energietransitie en klimaatadaptie mogelijk te maken. Inwoners en bedrijven profiteren hier ook van, ook in de zin van participatie bij de beleidsvoorbereiding en de besluitvorming. De Omgevingswet is dan ook veel meer dan een juridische oefening. De integrale benadering van de leefomgeving, meer nadruk op participatie en samenwerking, en de benadering vanuit de initiatiefnemer, hebben gevolgen voor de hele organisatie en voor de bestuurscultuur. De traditionele democratische besluitvormingsstructuren worden aangevuld met vormen van samenwerking en participatie die de aansluiting tussen overheid en samenleving waarborgen. De samenleving vraagt om veerkracht en aanpassingsvermogen. De netwerksamenleving, waarin gemeente en samenleving op basis van gelijkwaardigheid samenwerken en verantwoordelijkheid nemen, ontstaat en ontwikkelt zich.

Bedrijvigheid

De Nederlandse economie blijft groeien. Het kabinet gaat voor 2019 uit van een groei van 2,6% van het BNP (Bruto Nationaal Product). Het gemiddelde inkomen stijgt en daarmee de consumentenbestedingen.

Regionaal en lokaal leidt de groei tot vraag naar meer bedrijfsruimte, zowel vanuit het lokale bedrijfsleven als vanuit de regio (Utrecht en Gelderland). Dit betekent ook extra druk op de mobiliteit en infrastructuur.

De werkloosheid is laag (1,5 % van de beroepsbevolking, cijfers UWV februari 2019) en het aantal banen neemt toe. Dat leidt tot spanning op de arbeidsmarkt en met name in de technische beroepen is er sprake van tekorten aan personeel. Dat wordt een remmende factor op de economische groei en de concurrentiepositie.

De gemeente Barneveld behoort al jaren bij de meest mkb-vriendelijkste gemeenten van Nederland. De ambitie is om deze koploperspositie te behouden en verder uit te bouwen. Om de economische groei ook in de toekomst zoveel mogelijk te faciliteren, zal de dienstverlening aan ondernemers de komende periode verder moeten worden ontwikkeld. Dit vraagt om aanvullende investeringen in bedrijventerrein en infrastructuur.

In tegenstelling tot economische groei in de diverse sectoren, hebben veel veehouders in de regio problemen om het hoofd boven water te houden vanwege smalle marges, veranderende of beperkende regelgeving en toenemende maatschappelijke druk om negatieve effecten op de leefomgeving te verminderen. Hierdoor zijn ze op zoek naar nieuwe en duurzame vormen van productie en het op de markt brengen ervan, met bijbehorende verdienmodellen. Aanpassingen naar bijvoorbeeld kringlooptlandbouw zijn hiervan een voorbeeld. Gezonde verdienmodellen voor de veehouderij zijn van belang voor de hele Agro & Food keten, die zo een krachtige bron voor de economie en een voorwaarde voor een vitaal buitengebied blijft. Met het Manifest van Salentein is deze koers, begin 2017, met een scala aan partijen, ingezet. Vervolgens werd in 2018 bekend dat het Rijk, samen met regio's, wil werken aan 'brede welvaart' op basis van kansen en mogelijkheden die de regio's zelf aangeven. In de regio Foodvalley is dat opgepakt en eind augustus 2018 is een voorstel voor een zogeheten Regiodeal ingediend. Het Rijk heeft inmiddels aangegeven 20 miljoen euro te willen investeren in de regionale aanpak. Een dergelijk programma vraagt ook van de gemeenten substantiële inzet van middelen en van capaciteit, zowel in de voorbereiding als bij het bewaken van (en meedoen aan) de uitvoering van de Regiodeal.

Politiek

In maart 2019 hebben de verkiezingen van Provinciale Staten plaatsgevonden. Die hebben hun weerslag op de samenstelling van de Eerste Kamer. Ook zijn er Europese verkiezingen in de maand mei. De verwachting is dat dit op onderdelen gevolgen zal hebben voor het beleid van de Europese Unie, rijk en provincie. Daarnaast leiden ontwikkelingen, zoals het aangaan van een Regiodeal met het rijk en een nieuwe regionale Strategische Agenda tot de noodzaak van een herbezinning op de wijze waarop gemeenten onderling en met de andere partners in de regio samen werken.

Technologie

Tenslotte veranderen technologische en maatschappelijke ontwikkelingen de manier waarop wij onze diensten leveren en de manier waarop we met inwoners communiceren. Eén overheid in plaats van verschillende loketten en processen.

C) Visie

Het moet prettig wonen, werken en recreëren zijn in de gemeente. Wonen moet aantrekkelijk en veilig zijn in toekomstbestendige, gevarieerde wijken en dorpen, met sociale samenhang, inclusiviteit en een voldoende en gevarieerd voorzieningenniveau.

De gemeente is een aantrekkelijke, groene, duurzame gemeente, met zowel fysiek als sociaal een gezonde leefomgeving, die bijdraagt aan het verminderen van de kans op eenzaamheid en stress gerelateerde klachten en bijdraagt aan de fysieke fitheid, sociale cohesie en kwaliteit van leven. We streven naar een samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen meedoet, waarin mensen zich met elkaar verbonden

weten en samen redzaam zijn. Om dit te realiseren wordt ook sporten en bewegen en actieve deelname aan en beleving van cultuur gestimuleerd.

De ambitie voor de eerstkomende jaren is een uitbreiding van gemiddeld 450 - 500 woningen per jaar, met ruimte voor consumentgericht bouwen. Daarbij willen we met name de groei van de eigen bevolking faciliteren, waarbij we ons bewust zijn van de schaarste op de woningmarkt in met name het westen van het land, de strategische ligging van onze gemeente en de aanzuigende werking die dit heeft.

Er moet voldoende werkgelegenheid zijn. Bedrijven moeten goed bereikbaar zijn en voldoende duurzame ontwikkelingsmogelijkheden hebben, waarbij innovatie wordt gestimuleerd. Vraag en aanbod van werkgelegenheid moet daarbij op elkaar aansluiten.

Initiatieven vanuit de samenleving worden gestimuleerd en, waar nodig, gefaciliteerd. Iedereen moet de kans hebben om mee te doen en na te denken over gezamenlijke waarden en ambities. Daarbinnen is het belangrijk dat mensen hun eigen koers kunnen bepalen om bij te dragen aan de afgesproken doelen. Vroegtijdige betrokkenheid van de samenleving is belangrijk. De inhoud is daarbij leidend om burgers te kunnen aanspreken en bepalend voor de vraag wie betrokken moet worden.

Ook vanuit de Omgevingswet zien wij een verschuiving van onze rol als overheid van een beleidsbepalende naar een meer faciliterende. Daarvoor willen wij een transparante, innovatieve organisatie zijn, die de verschillende mensen en wensen in de samenleving met elkaar verbindt. De samenleving is aan zet en de gemeentelijke organisatie is er voor de samenleving. Van de andere kant willen wij - juist in deze tijd van snelle beïnvloeding via social media - erop toezien dat de democratische legitimatie, met een transparante afweging van alle in het geding zijnde belangen, gewaarborgd blijft.

D) Belangrijke thema's

De ontwikkelingen en de visie leiden tot de volgende thema's. In de programma's worden deze thema's verder uitgewerkt.

Grip op groei

Zoals opgemerkt groeit de gemeente, met het voorgenomen tempo van gronduitgifte, harder dan waar in 2016, bij het opstellen van de Strategische Visie 2030, nog vanuit werd gegaan. Deze groei heeft gevolgen, zowel voor het fysieke als het sociale domein, waardoor keuzes ten aanzien van de gemeente gemaakt moeten worden. In het najaar van 2019 willen wij hiervoor een dialoog starten, waarbij wij de (mogelijke) gevolgen van (het tempo van) de groei in beeld brengen. En waarbij wij inzichtelijk maken welke keuzemogelijkheden er zijn. Om vervolgens tot het opstellen van een Omgevingsvisie te kunnen komen. Zoals opgemerkt willen wij, voorafgaand aan het opstellen van een Omgevingsvisie, de ambities en de, in de Strategische Visie 2030 uitgezette, koers tegen het licht houden en waar nodig opfrissen. In een plan van aanpak, dat wij na de zomer presenteren, schetsen wij hoe dit traject er uit gaat zien. Voor dit traject is een beleidstoevoeging opgenomen.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een basisprincipe bij locatiekeuzes, inrichtingsplannen, woningbouw, energieverbruik, afvalbeleid, mobiliteit, groei primaire agrarische sector en economie. Kortom in een samenleving die steeds duurzamer wordt willen wij een energieneutrale en klimaatbestendige gemeente worden. Een gemeente waarvan de economie circulair en bio-based is, zodat onze welvaart voor volgende generaties duurzaam geborgd wordt. Dit vergt een integrale aanpak, waarbij inzet van en samenwerking met inwoners, ondernemers en gemeente essentieel is. Daarbij hanteren wij betaalbaarheid als belangrijk uitgangspunt voor het vormgeven van de energietransitie en daarmee als één van de uitgangspunten voor de op te stellen warmtevisie.

Buitengebied

In de regio Foodvalley is een unieke combinatie van competenties aanwezig - ongeëvenaard in de rest van Nederland - om in grote mate bij te dragen aan het versnellen van de transitie naar duurzaam, gewaardeerd en gezond voedsel. In eerste instantie voor de regio, maar ook landelijk en zelfs wereldwijd. Het Rijk wil samen met de betrokken regionale partijen bij deze Regiodeal een versnelde transitie van de voedselketen, en op het gebied van voeding en gezondheid realiseren. Regio Foodvalley zet in op 3 sporen:

Spoor 1: Transitie van de landbouw: Gezond, Circulair en in Verbinding

Spoor 2: Voeding en Gezondheid ("van prille start tot oude dag")

Scoor 3: kennis(eco)systeem Agrifood

Met name spoor 1 sluit naadloos direct aan op de Manifesten Gezonde Leefomgeving en Salentein. Het is een ambitieus en tegelijk noodzakelijk programma om (ook) in onze regio een toekomstbestendige primaire sector te houden inclusief alle toeleverende en verwerkende sectoren. Het levert kennis op voor de toekomst, ook om die kennis wereldwijd te kunnen inzetten. Het is ook niet zomaar dat het Rijk heeft aangegeven 20 miljoen euro te willen investeren in onze aanpak.

Een dergelijk programma vraagt ook van de gemeenten substantiële inzet van middelen en van capaciteit, zowel in de voorbereiding als bij het bewaken van (en meedoen aan) de uitvoering van de Regiodeal. Om die reden is een beleidstoevoeging opgenomen voor de komende 3 jaar.

De komende jaren zal de toeristische marketing en promotie versterkt worden, om recreanten en toeristen te verleiden om naar de Veluwe te komen. We willen een toekomstbestendige verblijfsrecreatiesector, waarvoor een herstructurering van de verblijfsrecreatie wenselijk is in de Veluwe gemeenten. Wij sluiten hiervoor aan bij het project Vitale Vakantieparken.

Transformatie jeugdhulp

In 2016 is een groot tekort op de jeugdhulp ontstaan. Al langere tijd lopen er gesprekken en verkenningen met het ministerie, de VNG en vergelijkbare gemeenten, om dit financiële probleem, dat bij veel gemeenten speelt, op te lossen. Zoals het er nu naar uit ziet komt het Rijk met extra financiële middelen voor de gemeenten. Maar naar verwachting zal dit niet afdoende zijn om de kosten te dekken. Daarom sturen wij ook meer op zorginhoudelijke vernieuwing. Dit is vertaald naar meer en effectief inzetten op preventie, vernieuwing aanjagen binnen de specialistische jeugdhulp en meer regie organiseren aan de voorkant. Hiermee verwachten wij een kostenreductie te bereiken.

Veranderende dienstverlening

De gemeente Barneveld groeit. Dit brengt verandering met zich mee, ook voor de organisatie. Die groeit de komende jaren 'van servet naar tafellaken'. Bezinning is nodig en het maken van keuzes ten aanzien van de organisatie die het beste bij de toekomstige omvang van de gemeente past. Daadkrachtig en flexibel. Rekening houdend met de behoefte die ontstaat aan andere functies en een integrale benadering, zoals ook door de Omgevingswet beoogd. Dit vergt een andere manier werken, samenwerking, gebruik van moderne technologieën en eigentijdse communicatiemiddelen en huisvesting. Dit mede gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften. De dienstverlening van de gemeente Barneveld sluit aan op de wensen en behoeften in de samenleving. Om deze eigentijdse dienstverlening verder te realiseren en daarbij passende huisvesting te creëren, is een beleidstoevoeging opgenomen. De organisatie is gastvrij, wendbaar, ondernemend en verbindend. Inwoners en bedrijven voelen zich welkom en serieus genomen. De organisatie faciliteert het bestuur bij het voorleggen van mogelijkheden en het maken van keuzes ten aanzien van het formuleren en invulling geven aan de maatschappelijke opgaven.

Na de start van het opstellen van de Omgevingsvisie willen wij deze discussie, over de vraag welke organisatie en welk niveau van dienstverlening past bij de gemeente Barneveld, starten. Dit in lijn met de Organisatievisie 'Blij met Barneveld', waarvan de uitvoering in 2019 is gestart. Om dit te onderzoeken en om, vooruitlopend op de te maken keuzes, de meest dringende knelpunten in de uitvoering van het takenpakket op te lossen of te voorkomen, is een beleidstoevoeging opgenomen.

E) Uitgangspunten prognose meerjarenbegroting 2020-2023 (financiële kader)

Vorig jaar heeft u, bij de vaststelling van de Programmabegroting 2019, een meerjarenbegroting vastgesteld. Bij de opstelling van deze Kadernota is de meest actuele informatie gebruikt om de meerjarenbegroting 2020-2023 op te stellen. Daarbij zijn relevante voorstellen opgenomen en onderdelen aangepast naar de laatste inzichten. In de huidige prognose zijn alleen de wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2019 weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met zowel interne als externe ontwikkelingen. Door ons zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Zicht op een sluitende meerjarenbegroting

Het jaar dat achter ons ligt laat een resultaat zien van ruim € 15 miljoen voordelig. Het voordelige resultaat is ontstaan uit incidentele meevallers vanuit de grondexploitatie. Daarmee staat het vastgestelde begrotingsresultaat over 2019 van afgerond € 3,7 miljoen nadelig in contrast. Vanaf 2019 zijn de reële uitgaven van de jeugdhulp geïntegreerd in het totaal van lasten en baten van de gemeente. Mede hierdoor zijn aanvullende maatregelen nodig om te komen tot een reëel sluitende meerjarenbegroting.

2. Indexatie subsidies aan sociaal maatschappelijke en culturele instellingen

Al enige jaren hanteert de gemeente een beperkte indexatie voor loon- en prijsontwikkeling. Dit betekent dat budgetten, subsidies en tarieven niet automatisch geïndexeerd worden. De werkelijke prijsontwikkeling is de afgelopen jaren zeer beperkt gebleven. Wij stellen voor om deze terughoudende lijn door te zetten. Conform het coalitieakkoord passen wij de belastingen aan voor inflatie. Sinds 2017 hanteren wij hiervoor een vijfjaarsgemiddelde inflatieontwikkeling over de vijf jaren voorafgaande aan de planperiode. In deze Kadernota hanteren wij een percentage in de meerjarenbegroting van 1,00%^[1].

Daarnaast stellen wij vanaf deze kadernota voor om, naast de jaarlijkse compensatie van de cao ontwikkeling, de sociaal maatschappelijke en culturele instellingen ook de overige kostencomponenten te compenseren gelijk aan het vijfjaarsgemiddelde inflatieontwikkeling. Wij stellen voor om de subsidie aan de betreffende instellingen te verhogen met 1,6%^[2] over de looncomponent in de subsidie en met 1,0%^[1] over het resterende deel van de subsidie.

3. Toevoegen van de jaarschijf 2023

- a. De inkomsten van de gemeente nemen toe als gevolg van de groei van de gemeente;
- b. De vrijval van kapitaallasten in 2023 wordt onder andere ingezet ten behoeve van de vervangingsinvesteringen;
- c. De belastingen worden, conform het coalitieakkoord, verhoogd gelijk aan het gemiddelde inflatiepercentage (zie ook punt 2);
- d. De gefaseerde tariefsontwikkeling van de grafrechten richting kostendekkendheid.

4. Beleidstoevoegingen

In de Kadernota zijn aanvullende (structurele en incidentele) beleidstoevoegingen opgenomen. De beleidstoevoegingen treft u financieel uitgewerkt aan in bijlage 1 en worden, waar relevant, in de programma's toegelicht.

5. Groei voor groei

Onze gemeente groeit jaarlijks. In de financiële meerjarenbegroting is reeds rekening gehouden met de toenemende inkomsten van onze gemeenten vanuit de algemene uitkering en de OZB. Daar staan de extra verwachte uitgaven aan scholen, infrastructuur, sportcomplexen enz. tegenover, die onderdeel uitmaken van de beleidstoevoegingen. Maar ook de toenemende areaaluitbreiding en het toenemende beroep op onze dienstverlening vraagt om groei van reguliere budgetten. Wij hebben een notitie in voorbereiding met als titel 'groei-voor-groei', waarin de financiële effecten van de verwachte groei van de gemeente rekenkundig worden uitgewerkt. Deze notitie ontvangt u voor de behandeling van de Programmabegroting. In deze

Kadernota nemen wij hiervoor reeds € 100.000 per jaar op. In de Programmabegroting 2020 zal deze post, in elk geval voor het jaar 2020 nader worden uitgewerkt.

6. Inpassing reëel kostenniveau Jeugdhulp

In de Programmabegroting 2019 is voor 2019 het reële niveau van uitgaven opgenomen dat er toe heeft geleid dat het begrotingsjaar 2019 een tekort laat zien van ca. € 3,7 miljoen. In deze Kadernota stellen wij voor, zoals ook verwoord in de Jaarverslaggeving 2018, om vanaf 2020 de huidige te verwachten kosten te integreren in het totale begrotingsresultaat, zonder rekening te houden met een verevening met de reserve sociaal domein. De reserve sociaal domein zal in 2019 t/m 2022 worden ingezet om innovatie en transformatiemaatregelen in het sociaal domein incidenteel te bekostigen. Voor de jaren 2020-2022 is dit als beleidstoevoeging opgenomen.

7. Aanvullende maatregelen

Om te voldoen aan zowel uitgangspunt 1 (zicht op een sluitende meerjarenbegroting) als de punten 4 t/m 6 is het noodzakelijk om aanvullende maatregelen te treffen. In deze Kadernota stellen wij voor om gefaseerd maatregelen door te voeren, zodat er sprake is van een sluitende meerjarenbegroting. Dit is een combinatie van uitgavenreducerende en inkomstenverhogende maatregelen. Gelet op het voorzieningenniveau in de gemeente voor zowel inwoners, bedrijven en toeristen, vinden wij een verzwaring van de lastendruk, door middel van belastingverhoging, waar nu sprake is van een relatief laag tarief, verantwoord. De maatregelen worden in bijlage 2 nader toegelicht.

A. de cumulatief oplopende besparingsopgave van de transformatieprojecten en aanvullende maatregelen in de jeugdhulp (€ 1 miljoen). Voor 2019 was een opgave van € 0,5 miljoen opgenomen. Op basis van de ervaringen in de eerste maanden van 2019, verwachten wij dat meer tijd nodig is voordat de maatregelen financieel resultaat opleveren. Wij hebben voor 2020 een opgave van € 400.000 opgenomen, voor 2021 aanvullend € 400.000 en voor 2022 aanvullend € 200.000. Daarmee loopt de opgave op tot € 1 miljoen structureel.

B. inhaalslag OZB niet-woningen richting het gemiddelde van de gemeenten in de regio Foodvalley (€ 1,25 miljoen). Het huidige tarief van onze gemeente ligt zo'n 67% onder het landelijk gemiddelde en 44% lager t.o.v. de overige gemeenten uit de regio Foodvalley. Wij stellen voor om ons tarief met 25% te verhogen;

C. de toeristenbelasting met € 0,25 per nacht te verhogen (€ 0,13 miljoen). Met deze verhoging gaat ons tarief (€ 0,92 naar € 1,17) dichterbij het landelijk gemiddelde (€ 1,39) en het gemiddelde van de overige gemeenten in de regio Foodvalley (€ 1,26);

D. vergroten van het stamkapitaal (€ 0,56 miljoen). Wij stellen voor om € 20 miljoen vanuit de algemene reserve te storten in de reserve Nuon. Van deze reserve komt het rendement ten gunste van de exploitatie.

[1] Bron: Centraal planbureau – Middellange Termijn Verkenning 2018-2021; bijlage 2 Kerngegevens voor Nederland; Inflatie – geharmoniseerde consumentenprijsindex: 2015: 0,2%; 2016: 0,1%; 2017: 1,3%; 2018: 1,6%. In de MEV2019 is 2019 geraamd op 2,5%. Gemiddeld is dit (afgerond op een kwartprocent) 1,00%.

[2] Bron: Centraal bureau voor de statistiek – cao-lonen, sector gesubsidieerde instellingen. Over 2018 bedraagt de ontwikkeling 1,6%.

F) Prognose van de meerjarenbegroting

Onderstaand treft u een resumerend overzicht van de uitkomsten van de prognose van de meerjarenbegroting aan. Ter vergelijking treft u de meerjarenbegroting aan, zoals die bij de Programmabegroting 2019 is vastgesteld. De actuele prognose van de meerjarenbegroting 2020-2023, treft

u nader toegelicht aan in het onderdeel Financieel Meerjarenperspectief 2020-2023, waarbij wij vermelden dat de onzekerheidsmarge in de cijfers groter is dan dat deze normaal gesproken is.

Tabel prognose van de meerjarenbegroting in de Programmabegroting en Kadernota

bedragen x € 1.000				
Meerjarenprognose	2020	2021	2022	2023
Programmabegroting 2019	129 (V)	324 (V)	233 (V)	233 (V)
Kadernota 2020 - 2023	186 (V)	22 (V)	- 23 (N)	73 (V)

Conclusie

Alle jaren, op 2022 na, laten een sluitende begroting zien. Op basis van deze uitkomst verwachten wij in aanmerking te komen voor de lichtste vorm van financieel toezicht door de provincie.

G) Doorvertaling naar Programmabegroting

Speerpunten

Na vaststelling van de Kadernota door uw raad, werken we de in de Kadernota genoemde prioriteiten als speerpunten uit in de Programmabegroting 2020. Daar waar speerpunten uit de Programmabegroting 2019 ook in 2020 relevant zijn, worden deze ook in de Programmabegroting 2020 opgenomen.

LTA

Waar sprake is van nieuwe onderwerpen, die als gevolg van de ingezette koers de komende jaren op de agenda komen, worden deze in de Lange Termijn Agenda (LTA) opgenomen. Ook kan de planning van reeds in de LTA opgenomen onderwerpen wijzigen. Een voorstel hiervoor zal eerst in de agendacommissie aan de orde komen. Bespreking van de mutaties in de LTA vindt maandelijks plaats in de agendacommissie. Vervolgens worden deze in de maandrapportage en de LTA verwerkt. De maandrapportage wordt door de raad vastgesteld.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
H.F.B. van Steden dr. J.W.A. van Dijk